

02.11.2022

**ANKARA
TİCARET BORSASI
Basın Bürosu**

**GÜNLÜK BASIN
ÖZETLERİ**

**02 Kasım 2022
Çarşamba**

RESMÎ GAZETE'DE BUGÜN

02 Kasım 2022 Çarşamba

YASAMA BÖLÜMÜ

TBMM KARARLARI

1348 Türkiye Cumhuriyeti ile Azerbaycan Cumhuriyeti Arasında Stratejik Ortaklık ve Karşılıklı Yardım Anlaşması Hükümlerinden Kaynaklanan Taahhütlerimizi Yerine Getirmek, Ateşkesin Gözlenmesi, İhlallerin Önlenmesi, Bölgede Barış ve İstikrarın Sağlanması Amacıyla Türkiye'nin Yüksek Menfaatlerini Etkili Şekilde Korumak ve Kollamak Üzere, Hudut, Şümul, Miktar ve Zamanı Cumhurbaşkanınca Takdir ve Tayin Olunacak Şekilde, Türk Silahlı Kuvvetlerinin Ortak Merkezin Görevlerinin İfası Yönünde Hareket Etmek Üzere Yabancı Ülkelere Gönderilmesi, Bu Kuvvetlerin Cumhurbaşkanının Belirleyeceği Esaslara Göre Kullanılması ile Risk ve Tehditlerin Giderilmesi İçin Her Türlü Tedbirin Alınması ve Bunlara İmkân Sağlayacak Düzenlemelerin Cumhurbaşkanını Tarafından Belirlenecek Esaslara Göre Yapılması İçin Anayasa'nın 92'nci Maddesi Uyarınca 17/11/2020 Tarihli ve 1272 Sayılı Türkiye Büyük Millet Meclisi Kararı ile Verilen ve 10/11/2021 Tarihli ve 1312 Sayılı Türkiye Büyük Millet Meclisi Kararı ile Uzatılan İznin Süresinin 17/11/2022 Tarihinden İtibaren Bir Yıl Uzatılmasına Dair Karar
1349 Radyo ve Televizyon Üst Kurulu Üyeliği İçin Yapılan Seçime Dair Karar

YÜRÜTME VE İDARE BÖLÜMÜ

CUMHURBAŞKANI KARARLARI

— Hububatta 2022 Üretim Yılı Mazot ve Gübre Desteklerinin 2022 Yılında Ödenebilmesine ve Bu Ödemelere İlişkin Finansman Maliyetlerinin Karşılmasına İlişkin Karar (Karar Sayısı: 6350)
— Giresun İçmesuyu Tesisleri Projesinin Yapımı Amacıyla Bazı Taşınmazların Devlet Su İşleri Genel Müdürlüğü Tarafından Acele Kamulaştırılması Hakkında Karar (Karar Sayısı: 6351)
— 154 kV Kemerburgaz RES TM-Çerkezköy OSB TM Enerji İletim Hattı Projesi Kapsamında Bazı Taşınmazların Türkiye Elektrik İletim Anonim Şirketi Genel Müdürlüğü Tarafından Acele Kamulaştırılması Hakkında Karar (Karar Sayısı: 6352)

ATAMA KARARLARI

— Cumhurbaşkanlığı Tarafından Yapılan Atamalar Hakkında Kararlar (Karar: 2022/595, 596, 597, 598)

YÖNETMELİKLER

— Kur'an-ı Kerim Basım ve Yayım Kriterleri Hakkında Yönetmelik
— Sosyal Hizmetler Kanunu Kapsamında Tanınan İstihdam Hakkının Kullanımına İlişkin Yönetmelikte Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelik
— Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi Ağız ve Diş Sağlığı Uygulama ve Araştırma Merkezi Yönetmeliği

02.11.2022

— Sinop Üniversitesi Lisansüstü Eğitim ve Öğretim Yönetmeliğinde Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelik

— Yalova Üniversitesi Önlisans Eğitim ve Öğretim Yönetmeliğinde Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelik

TEBLİĞ

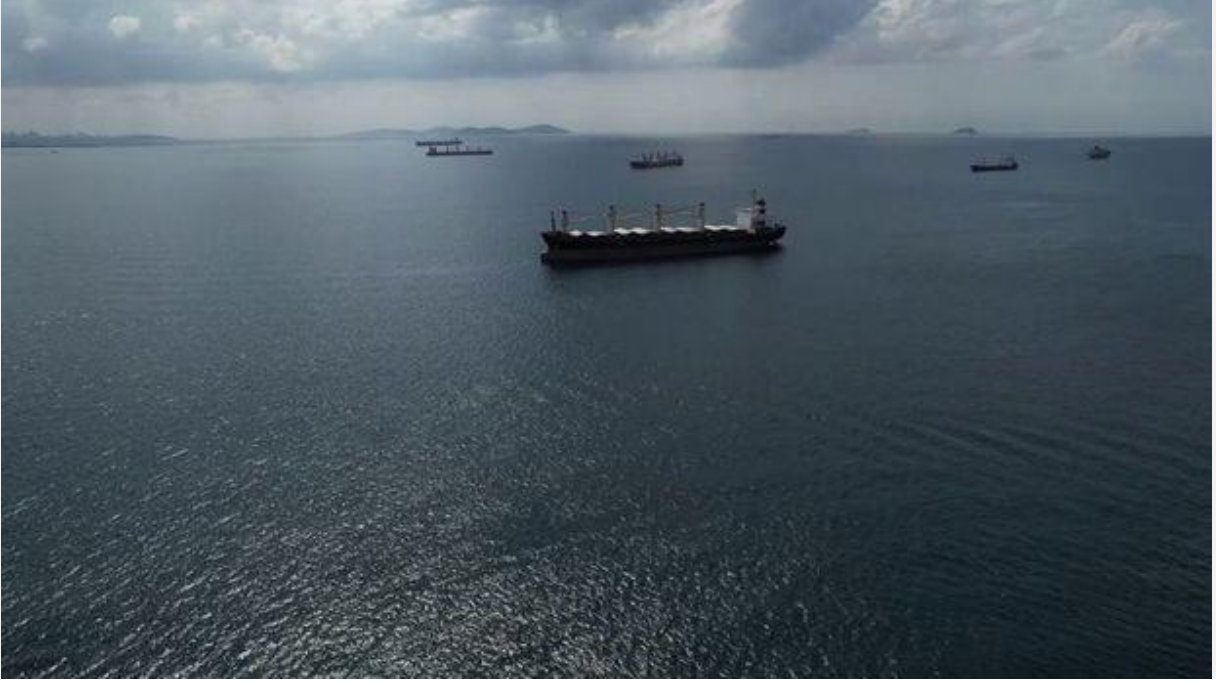
— Bitkisel Üretimde Biyolojik ve/veya Biyoteknik Mücadele Destekleme Ödemesi Uygulama Tebliği (No: 2022/35)

KURUL KARARI

— Enerji Piyasası Düzenleme Kurulunun 27/10/2022 Tarihli ve 11324 Sayılı Kararı

Müşterek Koordinasyon Merkezi'nden yeni tahıl koridoru açıklaması

Karadeniz Tahıl Girişimi Müşterek Koordinasyon Merkezi, Ukrayna, Türkiye ve Birleşmiş Milletler delegelerinin 2 Kasım'da herhangi bir geminin hareketi için plan yapılmaması konusunda anlaşma sağladı.

Rusya'nın tahıl koridoru anlaşmasından çekilmesinin ardından diplomasi trafiği hız kazanırken, müşterek koordinasyon merkezinden yeni bir açıklama geldi.

Merkezdeki Birleşmiş Milletler sekreteryasından yapılan açıklamaya göre BM, Ukrayna ve Türkiye delegeleri 2 Kasım'da gemilerin hareket edilmesi konusunda planlama yapılmaması için anlaşmaya vardı.

Açıklamada Rusya'nın anlaşmadan çekilmesinin ardından 1 Kasım gününde Türkiye ve BM'den müfettişlerin 36 denetleme gerçekleştirdiği belirtildi.

Kriz sofrayı sildi süpürdü

Ekonomik kriz ile birlikte giderek artan hayat pahalılığı, yurttaşın sofrasından 653 kilo şekeri, 157 paket makarnayı, 798 yumurtayı ve 64 kilo çayı götürdü. CHP'li Bulut: İşçi, emekli ve memur ay sonunu getiremiyor.

Yüksek enflasyon karşısında azalan satın alma gücü sofralardan en temel ürünleri eksiltti. Aralık 2021 ile Ekim 2022 arasında temel gıda maddelerinin fiyatlarında yaşanan değişim, krizin sofradaki etkisini ortaya koydu. Aralık 2021'de 17,90 TL olan ayçiçek yağının litresi Ekim 2022'de 48,50 TL'ye, pirincin kilosu 31,90 TL'den 53,29 TL'ye fırladı.

Bu yıl iki kez zam yapılan asgari ücretin fiyat artışları karşısında kuşa döndüğünü söyleyen CHP'li Burhanettin Bulut, "Enflasyonu yenmeden, 'Vatandaş enflasyona ezdirmeyeceğiz' sözü boş laftır" dedi.

Aralık 2021'de 2 TL'ye satın alınabilen ekmeğin fiyatı Ekim 2022 itibarıyla 5 TL'ye yükseldi. Aralık'ta belirlenen 4 bin 253 TL'lik asgari ücretle 2 bin 127 adet ekmek alınabilirken bu sayı 5 bin 500 TL'lik asgari ücret ile Ekim ayında bin 100'e kadar düştü.

Benzer bir tablo ayçiçek yağı ile yumurtada da yaşandı. Aralık 2021'de maaşı ile 237,5 litre ayçiçek yağı alabilen bir asgari ücretli Ekim 2022 itibarıyla maaşıyla ancak 113,4 litre ayçiçek yağı alabilecek duruma geldi.

	Aralık 2021 Fiyatı (TL)	Ekim 2022 Fiyatı (TL)	Fiyat artışı (%)	4.253 TL ile alınan miktar	5.500 TL ile alınan miktar	Enflasyonun Yuttuğu
 EKMEK (200 G)	2	5	150	2.127	1.100	1.027
 MAKARNA (500 G)	6,25	10,5	68	680	523	157
 YUMURTA (ADET)	1,45	2,6	79,3	2.913	2.115	798
 GÜNLÜK SÜT (L)	16,95	30,95	82,6	251	178	73
 BENZİN (L)	12,37	20,8	68,1	343.8	264	79,8
 ŞEKER (KG)	5	27,9	458	850	197	653
 AYÇİÇEK YAĞI (L)	17,9	48,5	170,9	237.5	113.4	124.09
 TEREYAĞ (KG)	59,9	145	142,1	71	37.93	33
 ÇAY (KG)	30	71,49	138,3	141.7	76.93	64.7
 PİRİNÇ (KG)	31,9	53,26	67,0	133.3	103.26	30
 K. FASULYE (KG)	20	70,3	251,5	212.6	78.2	134

Bu yıl iki kez zam yapılan asgari ücret fiyat artışları karşısında kuşa döndü.

DAR GELİRLİ ENFLASYONA EZİLDİ

Fiyatlarda yaşanan değişim ve giderek artan hayat pahalılığıyla ilgili değerlendirmelerde bulunan Bulut, şu ifadeleri kullandı:

“Asgari ücretliler, dar gelirliler, enflasyonun altında ezildi. İşçi, memur, emekli ayın sonunu zor getiriyor. Faturalarını, kirasını ödeyemiyor, en temel ihtiyaçlarını dahi karşılayamıyor. Geliri giderini karşılamayan vatandaş da mecburen bankaların kapısını çalıyor. Vatandaşların bankalara ve finansman şirketlerine olan borcu ekim ayı itibariyle 1 trilyon 371 milyar TL'ye yükseldi. İcra dairelerinde milyonlarca dosya var. İktidar her fırsatta, ‘Vatandaş enflasyona ezdirmedik, ezdirmeyeceğiz’ diyor. Bu mu ezdirmemek?”

Erdoğan: (Tahıl) Gayretimizi kararlılıkla sürdüreceğiz

Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan, Rusya'nın tahıl anlaşmasını askıya almasıyla ilgili, "Rusya, kendi açısından karar alsada biz elimizden geleni yapmaya devam edeceğiz, insanlığa hizmet için gayretimizi kararlılıkla sürdüreceğiz" dedi.

Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan, İstanbul'da 8. Türk Tıp Dünyası Kurultayı ve Tıp Tarihine/Ortak Geçmişe Vefa dl Töreni'nde konuştu.

Erdoğan, Rusya'nın tahıl anlaşmasını askıya alması konusunda "Rusya kendisi için aynı kolaylıkların gösterilmemesi sebebiyle mütereddit davranışa da insanlığa hizmet için gayretimizi kararlılıkla sürdüreceğiz" dedi.

Ukrayna buğdayının 9,3 milyon tonunu dünyanın hizmetine sunarak, gıda krizinin nispeten azaltılmasını sağladıklarını dile getiren Erdoğan, gıda krizinin en temel unsuru olduğu küresel üretim ve tedarik zincirlerinde yaşandığını belirterek, "Dünya buğday üretiminin yaklaşık üçte biri Rusya ve Ukrayna tarafından gerçekleştirilmektedir. Bu buğdayların açlık tehdidiyle karşı karşıya olan ülkelere ulaştırılması konusunda gösterdiğimiz gayretin en yakın şahidi sizlersiniz" diye konuştu.

2023 üretimi için bitkisel ürün sigortalama işlemleri başladı

Tarım Sigortaları Havuz İşletmesi (TARSİM), Bitkisel Ürün Sigortası işlemlerinin 2023 yılı üretim sezonu için bugünden itibaren üye sigorta şirketlerinin yetkili acenteleri aracılığıyla yapılabildiğini açıkladı.

Tarım Sigortaları Havuz İşletmesi AŞ (TARSİM) açıklamasına göre, Bitkisel Ürün Sigortası'nda 2023 yılı üretim sezonu açıldı.

Üreticilerin Tarım ve Orman Bakanlığı nezdindeki Çiftçi Kayıt Sistemi'ne (ÇKS) 31 Aralık tarihine kadar e-Devlet üzerinden mutlaka kayıt yaptırmaları ya da kayıtlarını güncellemeleri gerektiği kaydedilen açıklamada, şöyle devam edildi: "Sonrasında, poliçe süresini kaçırmamak için, bitkisel ürünlerde değişiklik gösteren ilk ve son poliçe kabul tarihlerini TARSİM Mobil uygulamamız ve tarsim.gov.tr üzerinden takip ederek, yetkili sigorta şirketlerinin acenteleri aracılığıyla tarım sigortası başvurusunda bulunabilir. Bitkisel Ürün Sigortası'nda üreticinin priminin yüzde 50'si, meyvelerde ise don teminatı priminin yüzde 67'ye varan kadar kısmı devlet tarafından karşılanıyor. Ayrıca üreticilere çeşitli indirim ve ödeme kolaylıkları da sunuluyor. 2023 yılı üretim sezonunun ülkemize, üreticilerimize ve paydaşlarımıza hayırlı olmasını dileriz."

'Süreç uzarsa buğday fiyatı 400 dolara kadar ulaşabilir'

Rusya'nın anlaşmadan çekilmesi tahıl ürünleri fiyatlarına ortalama %5 artışla yansıdı. Rusya dahil hiçbir ülkenin sürecin uzamasına sıcak bakmadığını söyleyen sektör temsilcileri, sürecin uzaması halinde buğdayın tonunun 400 dolar seviyelerini görebileceğini söylediler.

İMAM GÜNEŞ / İSTANBUL

Rusya'nın, Temmuz ayında Türkiye'nin ev sahipliğinde sağlanan mutabakatla tahıl ürünlerinin Karadeniz'den dünya pazarlarına taşınmasına imkan sağlayan anlaşmadan çekilmesi fiyatlara yansıdı. Dünya piyasalarının yaklaşık 10 milyon ton tahıl ve tohum yağı ürünlerinin ihracatının gerçekleştirilmesini sağlayan tahıl koridoru anlaşmasından Rusya'nın çekileceğini öngörerek fiyatlama yapması etkisini hemen gösterdi. Fiyatlar ortalama yüzde 5 artarken, bazı ürünlerde artışlar yüzde 10'u buldu.

Tahıl koridoru anlaşmasının daha çok Ukrayna'ya fayda sağladığını düşünen Rusya'nın yeni bir anlaşma yapılması için bu adımı attığı konuşuluyor. Edindiğimiz bilgilere göre, Rusya'nın gübre stokunun arttığı bu nedenle gübrenin ihracatını da kapsayan yeni bir anlaşma istediği söyleniyor. Türkiye'nin de Ticaret Bakanlığı başta olmak üzere, tüm kurumlarıyla harekete geçtiği, Rusya'yı yeni bir anlaşma için tekrar masaya davet edeceği belirtiliyor. Dünya piyasalarının da Türkiye ve Birleşmiş Milletler'in (BM) bu konuda ciddi bir adım atacağı yönünde beklentilerinin olduğu konuşuluyor. Bu haftanın süreç için kritik olacağına altını çizen sektör temsilcileri sürecin uzaması halinde tonu 350 dolar seviyelerinde bulunun buğday fiyatının 400 dolar civarına çıkabileceğini ifade ettiler.

“Türkiye, iki ülkeyi de ikna edebilir “

DÜNYA'ya açıklamada bulunan sektör temsilcileri, Rusya'nın anlaşmadan çekilmesiyle fiyatların yukarıya çıktığını ancak Türkiye'nin devreye girerek kısa vadede orta bir yol bulacağına dikkat çektiler. İstanbul Hububat Bakliyat ve Yağlı Tohumlar İhracatçıları Birliği (İHBİR) Başkanı Kazım Taycı, Rusya'nın anlaşmadan çekilmesiyle fiyatlarda ortalama yüzde 5'lik artış olduğunu kaydederek, “Fiyatların inişe geçtiği dönemde savaş başladı. Anlaşma ile fiyatlama rahatladı. Yeni bir anlaşma olmaması durumunda fiyatlar daha artacaktır. Savaş döneminde Türkiye'nin yürüttüğü siyaset çok başarılı oldu. Türkiye, iki ülkeyi de ikna edebilir. Böyle olacağına da inanıyoruz. Rusya'nın anlaşmaya kendi taleplerini de eklemek istediğini düşünüyoruz. Sorunun kısa vadede çözüleceğine inanıyoruz” dedi.

“Rusya dahil hiçbir ülke koridorun kapanmasını istemez”

Dünya piyasalarında endişe olduğunun altını çizen Akdeniz Hububat Bakliyat ve Yağlı Tohumlar İhracatçıları Birliği (AHBİB) Başkanı Veysel Memiş de, fiyatların ürüne göre yukarı yönlü değişim gösterdiğini ifade etti. Sürecin geleceğinin belirsiz olduğu için bilgi kirliliği oluştuğuna değinen Memiş, “Şu an net alıcı ve satıcı bulunamıyor. Herkes gelişmeleri takip ediyor. Koridorun kapanması dünya piyasalarında fiyatları artıracaktır. Türkiye ve BM, koridorun tekrar açılması noktasında gerekli girişimleri yapacaktır. Bu konuda dünya hemfikir, kimse bu süreçten insanların etkilenmesini istemiyor. Rusya'nın bazı talepleri var. Eğer istediğini alabilirse koridor yeniden açılır. Sürecin uzun vadeli olacağını düşünmüyorum. Rusya dahil hiçbir dünya devleti bu işin uzun süreli olmasını istemez” diye konuştu.

“Kısa sürede çözüm olmazsa 400 dolar bandına ulaşabilir”

Sürecin bu şekilde devam etmesi halinde yeni yılda buğday fiyatlarının tonu 400 dolar bandına ulaşabileceğini ifade eden Marmara Bölgesi Un Sanayicileri Derneği Başkanı Ahmet Ergin Okandeniz, “Eğer çözüm sürecine gidilirse fiyatlar bu seviyelerde kalır. En fazla yüzde 10 artış olur. Ama bu sürecin çok fazla uzamayacağını, kısa vadede çözüme kavuşacağına inanıyoruz” şeklinde konuştu.

“Rusya, gübre sevkiyatının da yapılmasını istiyor”

Rusya'nın kendi ürünlerine uygulanan ambargodan rahatsız olduğunu vurgulayan Başhan Tarım AŞ. Yönetim Kurulu Başkan Yardımcısı Şemsettin Memiş, koridorun Ukrayna'ya avantaj sağladığı için anlaşmadan çekilme ihtimalinin yüksek olduğuna söyledi. Fiyatlarda yukarı yönlü hareketlilik olduğunu kaydeden Memiş, şunları söyledi: “Ukrayna'daki gemilerin çıkışında problem yaşanıyor. Rusya, sadece Ukrayna üzerinden yapılan sevkiyatlardan rahatsız. Kendisine uygulanan ambargoları kırmak için bunu yapıyor. Ukrayna'nın açığını Rusya kapatır. Rus ürünleri dünya piyasalarında dolaşmaya devam eder. Rusya'nın isteği, gemilerine yapılan saldırıların durdurulması, elindeki gübrelerin de sevkiyatının yapılması yönünde. Dünya bu isteklere sıcak bakarsa anlaşma revize edilir. Bu haftayı iyi takip etmek lazım. Ben kısa vadede çözüleceğini düşünüyorum.”

Sezon açıldı, enflasyon yeniden rekor kırdı

Hasat mevsiminin bitmesi ve giyimde yeni sezon fiyatlarının başlamasıyla İstanbul'un enflasyonu rekor tazeledi. Tarımsal girdilerdeki artış da ekimde devam etti. TZOB Başkanı Bayraktar, "Ucuz gıdaya ulaşmanın yolu, üreticilerimizin maliyetlerinin düşürülmesinden geçer" dedi.

İstanbul Ticaret Odası (İTO) ekim ayına ilişkin perakende ve toptan fiyat endekslerini yayımladı. 2022 Ekim ayında İstanbul'da; perakende fiyat hareketlerinin göstergesi olan İstanbul Ücretliler Geçinme İndeksi bir önceki aya göre yüzde 3,96, toptan fiyat hareketlerini yansıtan Toptan Eşya Fiyatları İndeksi ise yüzde 5,89 oranında arttı.

2021 Ekim ayına göre 2022 Ekim ayında yaşanan fiyat değişimlerini gösteren bir önceki yılın aynı ayına göre değişim oranı İTO'nun 1995 bazlı Ücretliler Geçinme İndeksinde yüzde 108,77, Toptan Eşya Fiyatları İndeksinde ise yüzde 104,21 olarak gerçekleşti.

TÜİK'in 3 Kasım'da açıklayacağı manşet enflasyon öncesinde İTO'nun açıkladığı İstanbul'un enflasyonu son 27 yılın en yüksek seviyesine ulaştı.

EKİMDE EN ÇOK GİYİM ZAMLANDI

Perakende fiyatlarda bir önceki aya göre; giyim harcamalarında yüzde 7,98, ev eşyası harcamalarında yüzde 6,95, gıda harcamalarında yüzde 5,54, sağlık ve kişisel bakım harcamalarında yüzde 2,97, kültür eğitim ve eğlence harcamalarında yüzde

2,64, diğer harcamalarda yüzde 0,84, konut harcamalarında yüzde 0,31, ulaştırma ve haberleşme harcamalar grubunda yüzde 0,23 artış açıklandı.

Tüm harcama gruplarında fiyat artışları gözlemlenirken aylık fiyat indeksinin belirlenmesinde yeni sezon fiyatlarının devreye girmesi nedeniyle Giyim Harcamaları grubunda görölen fiyat artışları, özellikle Gıda Harcamaları Yaş Kuru Sebze ve Meyveler grubunda mevsim etkisi ve indekste kullanılan değişken tüketim ağırlıklarının etkisi nedeniyle görölen fiyat değişimleri etkili oldu.

MAKASIN DARALMASI GEREKİYOR

Diğer yandan ekim ayında üretici ile market arasındaki fiyat farklılıklarını açıkladı. Girdi fiyatlarında yaşanan değişimleri ve tarımsal destekleme ödemelerini de değerlendiren TZOB Başkanı Şemsi Bayraktar, “Tüketicilerimizin ucuz gıdaya ulaşmasının yolu, üreticilerimizin maliyetlerinin düşürülmesinden ve üretici ile tüketici fiyatları arasındaki makasın daralmasından geçiyor” dedi.

Ekim ayında markette 37 ürünün 31’inde fiyat artışı, 6’sında ise fiyat azalışı görüldü. Üreticide ise 29 ürünün 21’inde fiyat artışı oldu.

Türkiye İstatistik Kurumu’nun ağustos ayı için yayımladığı Girdi Fiyat Endeksi’nde yer alan mazot, gübre, elektrik, tohum, ilaç ve yem fiyatlarında yaşanan önemli artışlar, tarım ürünleri üretici fiyat endeksini yüzde 142 oranında artırdı. TÜİK verilerinde yer alan gübre endeksindeki artış yüzde 238’i, mazot endeksindeki artış ise yüzde 227’yi buldu.

Tarım üretici fiyatlarında görülen artışların girdi fiyatlarının yüksekliği nedeniyle artan maliyetlerden kaynaklandığını anlatan Bayraktar, şöyle konuştu:

“Tarımsal üretici fiyatlarındaki artışların çok üzerinde seyreden tarımsal maliyetlerdeki artışlar, çiftçilerimizin gelirlerinin düşmesine sebep oldu.

Tüketicinin tarım ürünlerine ödediği fiyatlardaki artışın önemli bir kısmı üretici ile market arasındaki farktan kaynaklanıyor. Üreticilerimizin maliyetlerini düşürmeden, üretici ile tüketici arasındaki fiyat makasını daraltmadan ve üreticilerimiz ürünlerinin pazarlamasında daha çok söz sahibi olmadan tüketicilerin de ucuz gıdaya ulaşması mümkün değildir. Bunlar yapıldığı takdirde tüketiciye sağlanan faydanın yanında, Avrupa başta olmak üzere dünyada ürün talebinin arttığı bu dönemde dünya pazarlarındaki ürün ihracatında rekabet gücümüz artacak, üreticimiz ve ülkemiz kazanacaktır.”

Mazot fiyatı aylık olarak yüzde 14, son bir yıla göre ise yüzde 221 oranında arttı. Besi yemi ekim ayında eylül ayına göre yüzde 1,3, süt yemi yüzde 1,4, son bir yılda besi yemi yüzde 107, süt yemi ise yüzde 109 oranında arttı. Elektrik fiyatları son bir yılda yüzde 140 oranında arttı. Zirai ilaç fiyatları ise yıllık bazda yüzde 95 artış gösterdi.

***

‘SİMİT 8 LİRA OLMALI!’

İstanbul'da 5 liraya satılan 100 gramlık simide zam gündeme geldi. İstanbul Un-İş Esnaf Sanatkarlar Odası Başkanı Şaban Özdemir simidin maliyetinin 5 lira olduğunu, önümüzdeki günlerde yeni zammın konuşulabileceğini belirtti. Özdemir, elektrik ve doğalgaz fiyatlarındaki artışın maliyetleri artırdığını vurgulayarak, "Mevcut durumda simidin maliyeti 5 lira. Simidin, açmanın ve poğaçanın eski kâr marjlarına gelmesi için 8 TL'ye satılması lazım" dedi. İstanbul'da simide en son 1 Temmuz'da zam gelmişti. Simit o tarihten itibaren yüzde 25 zamlı 5 liraya satılmaya başlanılmıştı.

Bakan Nebati: KGF ile krediye ulaşımı kolaylaştıracağız

Hazine ve Maliye Bakanı Nureddin Nebati, "Hazırlamış olduğumuz KGF kredisi ile, gerçekten ihtiyacı olup bankacılık sektöründen, finans sektöründen para almakta zorlanan, önünde birçok engeli olan firmalara kolaylık sağlayacağız" dedi.

Hazine ve Maliye Bakanı Nureddin Nebati, Türkiye'nin vizyon projesi Togg'a ulaşma noktasında kamu bankalarının çalışma yaptığını belirterek, "Ziraat Bankası, Halkbank, Vakıfbank ile katılım bankalarımız bu konuda gerekli teşvikleri verecek. Gerekirse kazanmamak üzere, çok daha düşük maliyetlerle kar da etmeyecek şekilde bu araçlara ulaşım noktasında gerekli destekleri vereceklerdir." dedi.

Nebati, TRT Haber televizyonunda gündeme ilişkin soruları yanıtladı. Türkiye'nin son 20 yılda ortaya koyduğu vizyonun "Türkiye Yüzyılı" mottosu için bir kaynak teşkil ettiğini belirten Nebati, Türkiye Ekonomi Modeli'nin de "Türkiye Yüzyılı"nı inşa edecek en önemli parametrelerden biri olduğunu vurguladı.

Türkiye'nin vizyon projesi Togg'un büyük bir hayalin gerçeğe vurumu olduğunu ifade eden Nebati, kamuda da bu araçların kullanımıyla ilgili bir alım garantisi getirdiklerini, Türkiye'de artık yerli aracı kullanmak istediklerini söyledi. Nebati, "Biz Togg'u alacağız, en başta bakanlarımız olmak üzere tüm üst düzey yetkililere, valilere göndererek bu araçların Türkiye sathında yayılmasını ve görünümünü sağlayacağız." diye konuştu.

Togg'da vergi yükünü azaltma sinyali

Togg ve benzeri elektrikli araçların ülkede kullanımını sağlamak için ÖTV'de değişime giderek vergi yükünü en aza indirdiklerine değinen Nebati, şöyle konuştu:

"Şimdi Sayın Cumhurbaşkanımız bir talimat verdi, çağrıda bulundu. Bu otomobile rahat ulaşımın sağlanabilmesi için bankaların bir çalışma yapması noktasında. Gelmeden, kamu bankalarımızla tekrar bir görüşme gerçekleştirdik. Ziraat Bankası, Halkbank, Vakıfbank ile katılım bankalarımız bu konuda gerekli teşvikleri verecek. Gerekirse kazanmamak üzere, artık faiz oranları da çok düştü, çok daha düşük maliyetlerle kar da etmeyecek şekilde bu araçlara ulaşım noktasında gerekli destekleri vereceklerdir. Biz bu yapının Hazine ve Maliye Bakanlığını ilgilendiren, hangi alanda, ne tür bir sorun varsa onunla iletişim halindeyiz. Sanayi ve Teknoloji Bakanımız Mustafa Varank bu konuda çok hassas, sürekli bizi dürtüklüyor. Biz de bu aracın Türkiye'de yollara rahat bir şekilde çıkması için adımlarımızı atmaya devam edeceğiz."

KGF'de ilk kez fatura karşılığı işlem

Esnaf destek paketleri hakkında bilgi veren Nebati, bir taraftan da KGF paketi üzerinde çalışmalara devam ettiklerini söyledi. Nebati, şunları kaydetti:

"Hazırlıkları bitmek üzere olan KGF kredi paketinde Türkiye'de ilk defa bir farklı yöntem kullanacağız. Fatura karşılığı işlem yapıyoruz artık, bu tamamen yüzde 100 hale dönüşmüş olacak. Son KGF'de bunu tecrübe ettik. Önümüzdeki süreçte KGF kullanacakların tamamı faturalı bir şekilde kredi kullanabilecek. Bankalar kredi kullanırken bilançoya bakarlar, şirketin krediyi geri dönüşümünü gerçekleştirme kapasitesine sahip olup olmadığına bakarlar, firmaları 'A,B,C' diye değerlendirirler, 'A: Hiç bir ihtiyacı yoktur, B:verseniz de olur, vermeseniz de olur, C: bilançosunda sıkıntılar olup krediye erişimde zor yolları anca geçebilen firmalar, D: oldukça kötü. Şimdi biz hazırladığımız yeni KGF paketinin yüzde 75'ini C'ye vereceğiz. Çok heyecan verici bir şey. Bu bir manşettir. Gerçekten ihtiyacı olup finans sektöründen kredi almakta zorlananlara, gerek işletme sermayesini gerekse yatırımlarını büyütmesi için onlara kolaylık göstereceğiz ve Hazine üzerindeki riski bir miktar artıracacağız. Çünkü o KOBİ'leri, şirketleri yaşatma gibi bir hedefimiz var. Buradaki kazancımız, onlara verdiğimiz kredi dövize, dolara, altına, ihtiyacı olmayan bir yere gitmeyecek. Tamamen firmanın ihtiyacı olan yere gidecek. Şirketini, atölyesini firmasını büyütme istiyorsa bunu kullanacak. Önünü çok daha rahat bir şekilde görecek. Kredinin yüzde 25'ini de B'ye düşünüyoruz. A'ya bu dönemde hiçbir şekilde bir desteğimiz olmayacak. Onlar zaten her fırsatta bilançoları gereği her türlü finansal imkanlara ulaşabiliyor."

"Enflasyonun aşağı doğru beli kırılmış olacak"

Kamu bankalarının kredilerin doğru yere yönlendirilmesi konusunda her türlü özveriye gösterdiğini bildiren Nebati, yatırım yapmak ve işletme sermayesini güçlendirmek isteyenlere kamu bankaları üzerinden gereken her türlü desteği verdiklerini ifade etti.

Enflasyona ilişkin beklentilerini de dile getiren Nebati, "Bu yıl yüksek bir enflasyon yaşadık. İnşallah aralık ayında baz etkisi ile başlayıp sonra da beklentilerin kırılması ve aldığımız tedbirlerin semeresinin görüleceği bir dönemde, enflasyonun aşağı doğru beli kırılmış olacak." dedi.

Nebati, enflasyonda birçok dışsal etkenin rol oynayacağına işaret ederken, sözlerini şöyle sürdürdü: "Biz gerek finansal ve gerekse makro ekonomik tedbirlerimizi aldık. Bunların etkilerini aralık ayından itibaren, önce baz etkisiyle sonra beklentilerin kırılmasıyla, kur atağından sonra karşı karşıya kaldığımız oynaklığın giderilmesiyle, dünyada da emtia fiyatlarının sakinleşmesiyle enflasyon baskısından gerek içerden gerek dışardan kurtularak önümüzdeki yıl enflasyonun düştüğü ve bunun toplum tarafından hissedilir şekilde yaşandığı bir döneme girmiş olacağız. Özellikle önümüzdeki süreçte gerek perakendeden gerek toptancılardan gerek üreticilerimizden şunu istiyoruz: Dövizle ilgili oynaklık en alt seviyede, öngörülebilirliğin en yüksek olduğu süreçteyiz. Cari açıkla ilgili problemimiz yok, ihtiyacımız yok, turizm gelirlerimiz çok çok iyi. Önümüzdeki dönemle ilgili ödemeler dengesiyle ilgili sıkıntımız yok. Dövizle ilgili öngörülebilir şekilde yürüyoruz, aldığımız tedbirlerin enflasyonla mücadelede sonuçlarını yavaş yavaş görüyoruz. Enflasyonda artış hızı azaldı, aralık ayından itibaren düşüşü görmüş olacağız. Buna ilişkin olarak herkesin hesap kitabını yapması, beklentileri de buna göre oluşturması, enflasyonla mücadelede en önemli araçlardan bir tanesidir. "

Türkiye'nin bu süreçte insan odaklı hareket ettiğine, çalışanlar ve dar gelirliler için alınan tedbirlere dikkati çeken Nebati, bu kesimlere geçen yıl ve bu yıl 400 milyar lirayı aşan desteklemede bulduklarına işaret etti.

Nebati, şu anda dünyada ABD ve Avrupa'da daralma gözüktüğünü belirterek, "Dünya gelecek dönemde çok daha yüksek sesle resesyon ve durgunluğu konuşacak. Avrupa bu krizden nasıl çıkacak diye konuşulacak, ABD aynı şekilde konuşacak. Biz ise büyüyerek, üreterek, istihdam oluşturarak yolumuza devam edeceğiz. Dünyanın böyle bir resesyon riskiyle karşı karşıya kalması bir miktar bizi etkileyecektir ama onların yaşadığı kadar şiddetli yaşamayacağımızı söyleyebilirim." diye konuştu.

Suudi Arabistan heyeti geliyor

Suudi Arabistan temaslarına ilişkin de bilgi veren Nebati, toplantılarda Türkiye ekonomisi ve Türkiye Ekonomi Modeli'ne yönelik büyük ilgi olduğunu anlattı. Nebati, "Türkiye Ekonomi Modeli sadece Türkiye'nin konuştuğu bir model olmaktan çıktı, dünyanın da konuştuğu bir model haline geldi." dedi.

Türkiye ve Suudi Arabistan ile ilişkilerinin yeniden üst seviyeye gelmiş olmasından dolayı herkesin memnun olduğuna işaret eden Nebati, şunları kaydetti:

"Hem bizim hem öbür taraftan iş imkanlarının had seviyede geliştiği döneme gelmiş olduk. Sayın Cumhurbaşkanımız ve Sayın Salman'ın ortaya koydukları bu irade iki

ülkenin çıkarına oldu. Bunu iki taraf da görüyor. Bu görüşmelerde de Türkiye'de neler yapabiliriz, Türkiye'de hangi tür yatırımlarla ortaklıklar kurabiliriz, Türk yatırımcılarına 3 trilyon dolarlık 10 yıllık yatırım planlıyorlar Suudi Arabistan'da. Buralarda Türk yatırımcıları ne tür roller alabilir diye onları tartıştık. Çok verimli görüşmeler oldu. Şimdi aralık ayının ilk 10 gününde Suudi Arabistan heyeti geliyor. Türkiye'de olacaklar. İş dünyasıyla, yatırımcılarıyla ve yatırım bakanlığıyla gelecekler. Ocak ayı sonlarına doğru da biz de yatırımcılarımızı ve iş dünyamızı götüreceğiz ki ilişkileri sıkılaştıralım."

Kripto düzenlemesi

Nebati, kripto para düzenlemesine ilişkin soru üzerine de "Buradaki amacımız kriptodan vergi toplamaktan ziyade bunlarla ilgili soru işaretlerinin ortadan kaldırıldığı bir genel düzenlemenin yapıldığı ve tanımlamalarla herkesin aynı ifadelerden aynı anlamı çıkarmalarının sağlandığı bir üst yapı oluşturmak." diye konuştu.

Bu üst yapıya ilişkin geçen yıldan bu yana çalışmaların yapıldığını söyleyen Nebati, söz konusu düzenlemeyle ilgili son derlemeler yapıldıktan sonra Mecliste değerlendirileceğini anlattı.

Nebati, buradaki amaçlarının çağrı hızlı bir şekilde yakalamak olduğuna işaret ederek, "Kripto ile ilgili dünyada henüz birkaç ülke düzenleme yapıyor. Dolayısıyla bu birincil düzenlemeyi gerçekleştirdiğimizde dünyanın sayılı ülkelerinden biri olacağız." dedi.

Mazot ve gübre desteğinde “kredili” ödeme nasıl olacak?

Ali Ekber YILDIRIM

02 Kasım 2022 Çarşamba

Bu yıl hububat ürünlerinde mazot ve gübre desteklerinin ödenmesinde çok farklı bir uygulama var. Bu uygulamanın ayrıntılarına girmeden önce tarım destekleri ile ilgili genel bir değerlendirme yapmakta yarar var.

Tarım ve Orman Bakanlığı'nın 2023 bütçesi Türkiye Büyük Millet Meclisi Plan ve Bütçe Komisyonu'nda kabul edildi. Buna göre bakanlığın 2023 bütçesi 143,4 milyar lira. Bu bütçenin 54 milyar lirası çiftçiye tarım desteği olarak ödenecek.

Tarıma 2021 yılı üretim yılı için 2022 bütçesinden 25,8 milyar liralık destek ödemesi yapıldığı dikkate alındığında destek bütçesinde geçen yıla göre yüzde 109 oranında artış olacak.

Tarım desteklerinde yüzde 109 artış yapılması önemli fakat, tarımda temel girdilerdeki fiyat artış oranları yüzde 100'ün çok üzerinde arttığını da belirtmek gerekiyor.

Girdi fiyatları destekten daha çok arttı

Türkiye İstatistik Kurumu son olarak 2022 Ağustos dönemine ait Tarımsal Girdi Fiyat Endeksinin yüzde 135 arttığını açıkladı. Yıllık bazda gübredeki fiyat artışı yüzde 234, mazot, enerji ve yağlarda yüzde 184, hayvan yeminde yüzde 147, tarımsal ilaçlar yüzde 106 oranında artış kaydedildi.

Türkiye Ziraat Odaları Birliği(TZOB) ise 1 Kasım'da Ekim 2021-Ekim 2022 dönemine ait tarımsal girdi fiyatlarındaki artışı açıkladı. Açıklamaya göre, son 1 yılda mazottaki fiyat artışı yüzde 220, gübrede çeşitlerine göre yüzde 72 ile yüzde 152 artış oldu. Besi yeminde yüzde 107, süt yeminde yüzde 108, zirai ilaçlarda yüzde 95 ve sulamada kullanılan elektrikte fiyat artışı yüzde 140'a ulaştı.

Destekler dolar bazında eridi

Son 10 yıllık dönemde tarıma verilen destek miktarında dolar bazında ciddi erime var. Bundan 10 yıl önce 2011-2012 döneminde tarıma dolar bazında yıllık 4-4,5 milyar dolar destek ödenirken, 2021'de destek miktarı 1,6 milyar dolara düştü. 2022 desteği ise 2,9 milyar dolar. Çiftçinin kullandığı girdilerin, gübre, mazot, yem hammaddesi, zirai ilaçlar büyük oranda ithalatta yani dolarla karşılanıyor. Döviz arttıkça fiyatlar da artıyor. Dolar bazında bakıldığında destekler bakımından çiftçinin ciddi kaybı var.

Çiftçinin kaybı sadece dolar bazında da değil. Gayri Safi Milli Hasıla(GSMH)'ya oranına göre de desteklerde ciddi düşüş var. 2006 yılında Türkiye Büyük Millet Meclisi'nde kabul edilerek yürürlüğe giren Tarım Yasası'na göre, tarımsal destekler Gayri Safi Milli Hasıla'nın en az yüzde 1'i kadar olması gerekiyor. Yasa çıktıktan bu yana hiçbir yıl çiftçiye yüzde 1 oranında destek verilmedi. Yasanın çıktığı 2006'da tarım destekleri GSMH' nın yüzde 0,60'ı kadar ödendi. Sonraki yıllarda bu oran ortalama yüzde 0,40 seviyelerindeyken, 2022'de en düşük seviyeye yüzde 0,33'e düştü.

Türkiye'nin 2022 yılı Gayri Safi Milli Hasıla'sı 18,6 trilyon lira olarak açıklandı. Buna göre çiftçiye en az yüzde 1 destek ödense, çiftçi 186 milyar lira destek alacaktı.. Oysa çiftçiye 54 milyar lira destek açıklandı. Çiftçi sadece 2022 yılı için devletten 132 milyar lira alacaklı.

Gübre ve mazot desteği ödemesinde yeni uygulama

2022 Yılında Yapılacak Tarımsal Desteklemelere İlişkin Cumhurbaşkanlığı Kararı 20 Ekim 2022 tarihli Resmi Gazete'de yayınlanarak yürürlüğe girdi. Açıklanan 2022 üretim yılına ait tarım desteklerinin çiftçilere ödenmesi 2023 yılı bütçesinden yapılacak. Fakat, hububat ürünlerinde(buğday, arpa, yulaf, çavdar, tritikale ve çeltik) mazot ve gübre desteğinin erken ödenmesi ile ilgili yeni bir uygulama var.

Uygulama nasıl olacak?

1– Hububat ürünlerinde çiftçinin alacağı mazot ve gübre desteği nakdi para olarak ödenmeyecek. Ziraat Bankası'nın herhangi bir kartına (Bankkart, Bankkart Başak, Debit Kart/Başakkart/Hızlı Bankkart) alacağı destek miktarı kadar limit yüklenecek.

2– Banka bu destek miktarını çiftçiye kredi olarak kullanıracak. Kredi için banka ile çiftçi arasında bir sözleşme, taahhütname imzalanacak.(Bu işlem mobil ve internet bankacılığı ile de yapılabilecek. Bu kredi için çiftçi herhangi bir masraf, komisyon, faiz ödemeyecek.

3– Kredinin vade tarihi 31 Mart 2023 olacak. Bu tarihe kadar çiftçi karta yüklenen limiti, Ziraat Bankası'nın anlaşmalı olduğu Başak Kart üye işyerlerinde, yani gübre bayisi veya akaryakıt istasyonunda sadece mazot veya gübre alımında kullanabilecek. Çiftçi, "kartımda para var istediğim yerden istediğim ürünü alırım"

diyemeyecek. Karta yüklenen bu para ile sadece gübre ve mazot alınacak. Sadece Başak Kart anlaşmalı işyerlerinden alınabilecek.

Çiftçiye verilecek krediyi Hazine ile Tarım Bakanlığı ödeyecek

4- Kartın geri ödemesini çiftçi yapmayacak, Tarım ve Orman Bakanlığı yapacak. Yani bugüne kadar çiftçinin hesabına yatırılan mazot ve gübre desteği, bu yeni uygulama ile çiftçiye kredi olarak ama aynı verilecek. Daha basit anlatımla, Ziraat Bankası çiftçiye mazot ve gübre desteği kadar parayı avans olarak, kredi olarak çiftçinin kartına yükleyecek. Çiftçi o parayı çekemeyecek sadece mazot ve gübre alacak. Kredinin geri ödemesini Tarım ve Orman Bakanlığı yapacak. Faiz, komisyon ve masrafları ise Hazine ödeyecek.

5- Bu kredi işleminin yani mazot ve gübre desteğinin aynı olarak verilebilmesi için Ziraat Bankası, "Hububat Destekleme, Avans Kredisi Virman-Takas-Mahsup Talimatı" nı çiftçilere onaylatıyor.

6- Çiftçiler bu talimat ile, 2023 yılında ödenecek olan 2022 üretim yılı tarımsal desteklere ilişkin hak edişlerini "Hububat Destekleme Avans Kredisi" kullanmak suretiyle Türkiye Cumhuriyeti Ziraat Bankası A.Ş. nezdinde açılan ve veya açılacak vadesiz mevduat hesaplar aracılığı ile tahsil edileceğini onaylaması gerekiyor.

Karta yüklenecek para ile sadece mazot ve gübre alınabilecek

7- Çiftçi adına açılacak vadesiz hesaba destek ödemesinin tutarı kredi olarak yatırılacak ve çiftçi de bunu sadece mazot ve gübre alımında kullanacak. Kredinin geri ödemesini Tarım ve Orman Bakanlığı yapacak. Bu işlem için de bankaya taahhüt verilmesi gerekiyor.

8- Çiftçi bu sözleşme şartlarını yerine getirmediği takdirde, sağlanan kredi, faiz vade ve diğer bankacılık ürünlerine ilişkin avantajlar bu tarihten itibaren iptal edilerek söz konusu ürünler için bankanın cari mevzuatında yer alan oranlar uygulanacak.

Bir örnekle açıklamak gerekirse, çiftçinin hububat ürünleri için hak ettiği mazot ve gübre desteği 500 lira ise, çiftçiye avans hesabından 500 liralık kredi kullanılacak. Çiftçi bu 500 lira ile Ziraat Bankası Başak Kart anlaşmalı işyerlerinden sadece mazot ve gübre alabilecek. Bu parayı hesaptan çekip nakdi olarak kullanamayacak. Ya da bu para ile tohum alamayacak, gıda, temizlik ve benzeri ihtiyaçlarında kullanamayacak. Bu 500 liralık kredinin geri ödemesini Tarım Bakanlığı yapacak. Böylece çiftçiye mazot ve gübre desteği ödenmiş olacak.

Finansman maliyetleri ve uygulama esasları

Hububatta 2022 Üretim Yılı Mazot ve Gübre Desteklerinin 2022 Yılında Ödenebilmesine ve Bu Ödemelere İlişkin Finansman Maliyetlerinin Karşılanması

İlişkin Cumhurbaşkanlığı kararı 2 Kasım 2022 tarihli Resmi Gazete’de yayınlandı. Bu karara göre uygulama şöyle olacak:

-Tarımsal destek tutarları, bu tutarları hak etmiş olan tarımsal üreticilerin talep etmesi halinde T.C. Ziraat Bankası A.Ş. (Banka) tarafından destek amacına uygun şekilde kullanılmak şartıyla 31/3/2023 tarihi vadeli kredi kullandırılmak suretiyle ödenebilir.

– Söz konusu tarımsal destek ödemelerinin Bankaca kredi kullandırılmak suretiyle üreticilere ödenmesi halinde, kredilerin vade tarihine kadar oluşacak faiz tutarı, gelir kaybı ödemeleri kapsamında Hazine ve Maliye Bakanlığınca, anapara ödemeleri ise Tarım ve Orman Bakanlığınca tarımsal üreticiler adına Bankaya ödenir.

– Tarım ve Orman Bakanlığı tarafından, üreticilerin hakedişlerine yönelik listeler 2022 yılında, destekleme ödeme takvimi ise 2023 yılında Bankaya iletilir.

– Kredinin kullandırılması, hakedişin tespitine ve üreticinin Bankaya başvurmasına bağlıdır. Bu Karar kapsamında kredi tahsis edilecek üreticilerin kredi tahsis kriterlerinin belirlenmesi, borçlandırma, kullandırma, takip ve tahsil vb. işlemleri Bankanın kendi usul ve mevzuat esasları dâhilinde yürütülür.

– Bu Karar kapsamında kullandırılan krediler, 2/1/2020 tarihli ve 2015 sayılı Cumhurbaşkanlığı Kararı ile yürürlüğe konulan T.C. Ziraat Bankası A.Ş. ve Tarım Kredi Kooperatiflerince Tarımsal Üretime Dair Düşük Faizli Yatırım ve İşletme Kredisi Kullandırılmasına İlişkin Kararın 4 üncü maddesinin dördüncü fıkrasındaki kısıtlamalara tabi değildir. 2015 sayılı Cumhurbaşkanlığı Kararı kapsamında kullandırılacak kredilerin üst limit hesaplarında bu Karar kapsamında kullandırılan kredi tutarları dikkate alınmaz.

– Merkezi Yönetim Bütçe imkânları çerçevesinde krediler vadesinden önce kapatılabilir. Banka tarafından bu Karar kapsamında kullandırılan krediler nedeniyle oluşan gelir kaybı tutarları, kredilerin faiz tahakkuk tarihinde/erken kapatma olması durumunda kredinin kapatıldığı tarihte, Banka tarafından uygulanmakta olan cari faiz oranları esas alınarak hesaplanır. Bu kapsamda kredi kullanan tarımsal üreticiler adına Hazine ve Maliye Bakanlığınca yapılan gelir kaybı ödemeleri, Bakanlık bütçesinin ilgili tertibine tefrik olunan ödenekten karşılanır.

– Kredinin vadesinden önce kapatılması durumunda kalan vadeye yönelik olarak Bankaya ilave herhangi bir ödeme yapılmaz.

– Gelir kaybı ödemeleri, Bankanın, bu Karar kapsamında kullandırılan kredilere ilişkin vade sonuna/erken kapatma tarihine kadar hesaplanan ve ilgili dönem sonunda kendi kayıtlarına göre kesinleşmiş gelir kaybı tutarlarını Hazine ve Maliye Bakanlığınca bildirilen formatta iletmelerini müteakip gerçekleştirilir. Bu Karar kapsamındaki tarımsal destek ödemelerinin tamamlandığı tarihe kadar kullanılmayan krediler için Bankaya ödeme yapılmaz.

– Bu Kararda yer almayan hususlarda 19/10/2005 tarihli ve 5411 sayılı Bankacılık Kanunu hükümleri ile Bankanın kredilendirme usul, esas ve mevzuatı uygulanır.

Çiftçinin yanıtını beklediği sorular

Sistem ilk kez uygulandığı için ve bakanlık tarafından gerekli bilgilendirme yapılmadığı için çiftçilerin kafası çok karışık. Bana da bu konuda çok soru geliyor.

- Bu destek niye doğrudan hesabımıza yatırılmıyor?
- Hak ettiğimiz bir destek için neden bize kredi kullanırılıyor?
- Ziraat Bankası'nın anlaşmalı işyerlerinde gübre ve mazot piyasaya göre daha ucuz mu daha pahalı mı olacak?
- Destek tutarı az olan çiftçi bu bürokratik işlerle uğraşmak istemediği için destek alamayacak. Buna alternatif düşünüyor mu?
- Çiftçi neden belli işyerlerinden gübre ve mazot almaya zorlanıyor?
- Bakanlık bu destekleri ödemek için para bulamadığı için mi kredi kullanırılıyor?
- Bankaya doğrudan ödeme yapılırsa, çiftçi o hak ettiği destekle istediğini alsa, borcunu kapatsa olmaz mı?

Çiftçiler sistem konusunda bilgilendirilmeli

Daha birçok soru var. Fakat en büyük endişeleri kredi kullanma konusunda. Tarım ve Orman Bakanlığının, Ziraat Bankası'nın bunu çiftçiye iyi anlatması gerekiyor. Çünkü çiftçi bir borcun altına girdiğini, kredi kullanıldığını ve bu krediyi nasıl ödeyeceğini düşünüyor.

Burada elbette Ziraat Bankası'nın bu işte bir sorumluluğu yok. Banka bu işe aracılık yapıyor. Keşke pilot uygulama ile bu sistem denense sonra ülke genelinde uygulansaydı.

Son olarak da bir öneride bulunmak istiyorum. Yıllardır çiftçiye ucuz mazot, vergisiz mazot, renkli mazot verilmesi konuşuluyor. Nasıl verileceği konusunda endişeler vardı.

Bu sistemle çiftçiye ucuz mazot sağlanabilir. Çiftçinin yaptığı üretim, ettiği ürün, kullandığı mazot miktarı belli. Bu miktar üzerinden mazotta vergiler alınmazsa ve vergi tutarı kadar para çiftçinin kartına yüklenirse ucuz mazot sağlanmış olur.

Özetle, çiftçi alacağı mazot ve gübre desteği için bankadan kredi kullanacak. Bu kredi için faiz, komisyon, masraf ödemeyecek. Kendi hak ettiği destek parasını alacak. Ama bu destekle sadece Ziraat Bankası Başak kart anlaşmalı işyerlerinden sadece mazot ve gübre alabilecek. Kredinin geri ödemesini Tarım ve Orman Bakanlığı, faiz, komisyon ve masrafları Hazine ödeyecek.

İTO ekim için yüzde 3.96 dedi, bakalım TÜİK'ten ne duyacağız

Alaattin AKTAŞ

02 Kasım 2022 Çarşamba

✓ Her ne kadar TÜFE aylık bazda İTO'nun oranından yüksek gelebilirse de artık böyle bir olasılık çok az. Dolayısıyla TÜİK'in açıklayacağı ekim ayı TÜFE artışı muhtemelen yüzde 4'ün altında gelecek.

İstanbul Ticaret Odası'na göre ekim ayında İstanbul ücretliler geçinme endeksindeki artış yüzde 3.96 oldu. Böylece ilk on aydaki artış yüzde 81.83'e, yıllık artış ise yüzde 108.77'ye ulaştı.

TÜİK ise ekim ayı verilerini yarın açıklayacak. Her ne kadar geçmişte bazı aylarda TÜİK'in aylık oranlarını İTO'nun oranlarının üstünde görmüşsek de ve dolayısıyla ekimde TÜİK'in yüzde 3.96'dan daha yüksek bir TÜFE artışı açıklama olasılığı bulunuyorsa da bunun gerçekleşebileceği pek sanılmıyor. Dolayısıyla TÜİK'in yarın açıklayacağı ekim ayı TÜFE artışı çok muhtemeldir ki yüzde 3.96'nın altında gelecek.

Hem zaten yılın tümü için orta vadeli programda yer alan yüzde 65'te ve Merkez Bankası'nın enflasyon raporundaki yüzde 65.2'lik yıl sonu tahminlerinde kalabilmek için de ekimde öyle yüzde 4'ün çok üstüne çıkılmaması gerekiyor.

Ekim yüzde 3 civarında geçilir, kasımda da benzer bir oran gelirse yıllık oranlar ekim sonunda yüzde 84.5 ile zirveye çıkmış olur; sonrasında kasımda yüzde 83.6'ya inilir.

Davullar hazırlanır ve aralıkta da yine yüzde 3 gibi bir oran geldi mi, yıllık TÜFE artışı bir anda yüzde 66.5'e iner.

Yıllık enflasyon yüzde 84'lerden yüzde 66'lara indirilmiş olur; tam 18 puanlık bir düşüş ve çalsın davullar, çekilsin halaylar!

Enflasyon belasından da böylece kurtulmuş oluruz!

Hem de faizi indirerek!

“Demek ki faiz sebep, enflasyon sonuçmuş” deriz bir kez daha...

“İşte faiz indi, enflasyon düştü” diye göğsümüzü gere gere konuşuruz.

TÜİK-İTO farkı normal

Aslında TÜİK'in tüketici fiyat endeksi ile İTO'nun İstanbul için hesapladığı ücretliler geçinme endeksi ay bazında birbirine çok yakın sonuç vermeyebilir. Normali de zaten farklı oranların ortaya çıkmasıdır.

Ne var ki ay bazında farklı oranlar görülse bile uzun dönemde, örneğin bir yıllık artışta oranların birbirine paralel gitmesi beklenir.

Nitekim bu yılın mart ayına kadar bu paralellik vardı. Mart ayından sonra İTO'nun oranı çok daha hızlı artmaya başladı ve nihayet ekim sonunda yüzde 108.77'ye ulaştı. TÜFE ise ekim ayındaki artış yüzde 3 olduğu takdirde yıllık bazda 84.5'e çıkacak. Yani arada tam 24 puanlık fark olacak.

İşte normal olmayan budur. Yoksa örneğin ekim ayı için İTO yüzde 3.96 açıklamış; buna karşılık TÜİK yüzde 2.96 ya da 4.96 açıklamış, bu çok da önemli değildir. Bir ay biri, bir ay diğeri daha yukarıda olabilir. Önemli olan üç beş ay toplamında, hele hele bir yılda toplam oranın böylesine farklılık göstermemesidir.

İki endeksin bir ay gibi kısa dönemde aynı gelmesinin niye beklenemeyeceğini bir kez daha belirtelim...

Endekslerin kapsadığı ürünler farklı, bu ürünlerin endekslerdeki ağırlığı farklı, TÜİK'in hesaplaması tüm Türkiye için, İTO'nun hesaplaması ise yalnızca İstanbul'u kapsıyor...

Toptanda ise ters yönde fark var

Tüketici fiyatlarında İTO'nun oranı yüksekken, toptan eşya ya da üretici fiyatları endeksinde tam tersi bir durum yaşanıyor olması da iki kurumun endekslerindeki farklılığı ortaya koyan bir başka gösterge.

İTO'ya göre ekim ayında toptan eşya fiyatları yüzde 5.89 arttı. On aylık artış yüzde 70.83, yıllık artış ise yüzde 104.21 oldu.

Yani İTO'ya göre toptan eşya fiyatlarındaki artış, geçinme endeksindeki artıştan daha düşük.

Oysa TÜİK'te tam tersi. Eylül sonundaki duruma göre tüketici fiyatlarındaki artış yüzde 83.45 düzeyindeyken, yurtiçi üretici fiyatlarında kaydedilen artış yüzde tam 151.5'e çıktı.

İTO endeksleri miadını doldurdu

Şu gerçeği kabul etmek gerekiyor. İTO endeksleri, özellikle de toptan eşya fiyat endeksi miadını çoktan doldurdu. İTO'nun toptan eşya fiyat endeksi 1963 bazlı olarak hesaplanıyor. Yanlışlık yok, 1963!

Dolayısıyla toptan eşya fiyat endeksini, kıyaslama için kullanmak bile zaman zaman hatalı sonuçlar verebilir.

Ücretliler geçinme endeksi yine de kullanılabilecek bir endeks. Ama aynı durum toptan eşya endeksi için geçerli değil.

MERKEZ BANKASI'NIN AYIBI!

✓ Merkez Bankası'ndan ibretlik bir ifade! Bankalar Birliğine gönderilen bir yazıda "off saatler" gibi bir ifadeye yer verildi.

Konuşurken ağırlıklı İngilizce olmak üzere yabancı dilde sözcük ve kavram kullanma alışkanlığı ya da özentisi çoğu kişide vardır. Kimileri yazarken de kendini bundan alamaz. Örneğin "veri" gibi bir sözcük varken "data" hala kullanılıyor. Hatta hatta "datalar" bile deniliyor, yazılıyor.

Yabancı sözcük ve kavram kullanmanın kaçınılmaz olduğu durumlar da yok değil. Kullanılması gereken sözcük bilimsel ve Türkçede tam karşılığı yoksa orijinal sözcüğü tercih etmekten başka çare yoktur.

Zaten kişilerin ne konuştuğu ve yazdığı kendilerini ilgilendirir.

Ama bir kamu kurumu, hem de resmi bir yazışmada, ofiste karşılıklı masalarda oturan iki bürokratin kendi arasındaki konuşması gibi bir metni kaleme alıyorsa, alabiliyorsa, bunu gayet normal buluyorsa, durup orada düşünmek gerekir.

"Off saatler", öyle mi!

Bu kamu kurumu Merkez Bankası... "Türkiye Cumhuriyet" Merkez Bankası...

Merkez Bankası Bankalar Birliğine bir yazı yazarak bankaların bazı konulardaki uygulamalarından hoşnut olunmadığını belirtiyor. İstenen bankaların o uygulamalara yönelmemesi...

İçerik başka bir konu; niyetim onun üstünde durmak değil.

Gönderilen yazıda şöyle bir cümle var:

"Yurt dışı yerleşik bankalar ile 'off saatlerde' yüksek tutarlı döviz alım-satım işlemleri gerçekleştirilmesine devam edildiği..."

02.11.2022

“Off saatler!”

Bu ifadenin Türkçede karşılığı yok mu, var!

“İşlem saati dışındaki zaman...” Kastedilen bu.

Ofiste sohbet etmiyorsunuz!

Bu yazının kimlerin imzasıyla gönderildiği belli. O kişilere şunu söylemek gerekiyor:

“Ofiste oturmuş sohbet etmiyorsunuz. Resmi bir yazı yazıyorsunuz. Kendi aranızda “off saatler” de diyebilirsiniz, başka yabancı sözcükler de kullanabilirsiniz. Ama bakın unvanlarınızın en başında Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası çalışanı olduğunuz yazıyor. Bu imzaları Merkez Bankası’nı temsilen attığınızı unutmayın!”

Abdulkadir Selvi

Erdoğan'ın seçim talimatı ne oldu

Dün AK Parti'de Cumhurbaşkanı Erdoğan'ın milletvekilleriyle kahvaltılı toplantısı vardı.

Erdoğan gruplar halinde milletvekilleriyle kahvaltıda buluşmaya devam edecek. Toplantıya Cumhurbaşkanı Erdoğan'la birlikte parti yöneticileri ve bakanlardan oluşan kalabalık bir heyet katılıyor. Cumhurbaşkanı Yardımcısı Fuat Oktay, Dışişleri Bakanı Mevlüt Çavuşoğlu, İçişleri Bakanı Süleyman Soylu, Milli Savunma Bakanı Hulusi Akar, Milli Eğitim Bakanı Mahmut Özer, Adalet Bakanı Bekir Bozdağ, Tarım ve Orman Bakanı Vahit Kirişçi, Aile ve Sosyal Politikalar Bakanı Derya Yanık, Sağlık Bakanı Fahrettin Koca, Çevre Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanı Murat Kurum, Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanı Vedat Bilgin ve Ticaret Bakanı Mehmet Muş toplantıya katılan bakanlar.

Bakanların isimlerini tek tek niye yazdım? Çünkü Erdoğan milletvekillerinin dile getirdiği sorunları çözmeleri, sorularına cevap vermeleri ve önerilerini kaydetmeleri için bakanların toplantıda bulunmasını önemsiyor. Aynı düzen MKYK toplantısında da devam ediyor. Erdoğan siyaset kurumuna çok değer veriyor.

SEÇİM HAVASINA GİRMİŞ

Milletvekilleri Cumhurbaşkanı'nın seçim havasına girdiği izlenimi ile ayrılıyorlar toplantıdan. Kime sorsam, "Morali çok iyiydi. Seçim havasına girmiş" dedi.

Cumhurbaşkanı toplantıyı açış konuşmasında, "Arkadaşlar, burası istişare toplantısı. İstişarenin ruhuna uygun olarak burada her şeyi açık yüreklilikle ifade edin" diyor. Seçimlerle ilgiyi uyarıda bulunuyor.

Milletvekillerinden, Cumhurbaşkanı Erdoğan tarafından açıklanan Türkiye Yüzyılı Vizyon Belgesi'ne dönük öneriler geliyor. Togg'un, İHA'ların, SİHA'ların, nükleer santralin öneminin altı çizilip buna "Sessiz devrim" adını verdikleri yasaklarla, vesayetle mücadelenin de eklenmesi teklif ediliyor.

ÖĞRETMENLİKLE İLGİLİ

Öğretmenlikteki kariyer sınavının kaldırılması teklifi üzerine Milli Eğitim Bakanı Mahmut Özer, “Sınav gerekli. Devam edeceğiz” diye yanıt veriyor. Cumhurbaşkanı Erdoğan da Bakan Özer’i destekliyor.

İlginç olan, Cumhurbaşkanı Erdoğan açış konuşmasında 6’lı masaya ya da muhalefete hiç değinmiyor. Söz alan milletvekilleri de muhalefete ilgili soru yönelmiyorlar. Milletvekilleri genellikle seçim bölgelerinin sorunlarını dile getiriyorlar. Öyle ki başörtüsü ve aileyle ilgili Anayasa değişikliği dahi gündeme getirilmiyor.

SİLVAN BARAJI

Eski Tarım Bakanı ve Diyarbakır Milletvekili Mehdi Eker’in gündeme getirmesi üzerine Silvan Barajı’nın bir an önce bitirilmesi ve sulama kanallarının hizmete girmesi için talimat veriyor. 37 kez PKK’nın saldırısına uğrayan Silvan Barajı, Diyarbakır’ın bereketli topraklarının suyla buluşmasını sağlayacak.

Toplantı tam üç buçuk saat sürüyor. Erdoğan başından sonuna kadar yapılan konuşmaları dinliyor. Toplantının açış konuşmasında yaptığı bir uyarıyı toplantının sonunda tekrarlıyor.

SEÇİM TALİMATI

“Meclis’teki oylamaları sıkı tutun. Sahayı iyi tutun. Sahada olmaya ve çalışmaya devam edin” diyor. Milletvekilleri ile toplantıda gündeme gelmiyor ama başörtüsü ve aileyle ilgili Anayasa değişikliğinin referanduma götürülmesi düşünülüyor.

REFERANDUM GÖZÜKÜYOR

Anayasa değişikliği Meclis’ten 360-400 arasında bir oyla geçerse zaten referanduma gitmek zorunda. Ama 400’ün üzerinde geçerse referanduma gerek kalmıyor. Ama bir engel yok. Cumhurbaşkanı gerek görürse referanduma götürebiliyor. “400’ün üzerinde de geçse referanduma götürelim. Başörtüsü serbestisi hem Meclis’te hem de halk tarafından onaylanmış olur. Böylece çifte güvence kazanır” gibi bir eğilim var. Ama kesinleşmiş değil.

Bu durumda 2023’te önümüze üç sandık gelecek gibi gözüküyor.

Beni asıl düşündüren, başörtüsü için meydan okuyan Kılıçdaroğlu’nun Anayasa değişikliği karşısındaki tutumu olacak. Anayasa oylaması Kılıçdaroğlu için samimiyet testine dönüşecek.

DENİZ BAYKAL İSTİFA EDECEK Mİ

ASLI Baykal CHP'den istifa edince gözler Deniz Baykal'a çevrildi. Hatta Ankara kulislerinde Deniz Baykal'ın da istifa edeceği konuşulmaya başlandı. Baykal ailesinin yakınlarına ulaştım. Aslı Baykal'ın istifa kararı için, "Öyle gerekiyordu" dediğini söylediler. Deniz Baykal'ın istifasının şimdilik söz konusu olmadığını ifade ettiler.

Aslı Baykal'ın kişisel nedenlerle değil, CHP'nin son dönemdeki politikalarından rahatsızlık duyduğu için istifa kararı aldığı için altını çizdiler. Kılıçdaroğlu'nun başörtüsü çıkışı gibi nedenlerin Aslı Baykal'ın istifa kararını almasında etkili olduğunu söylediler. Aslı Baykal'ın istifasının bir işaret fişeği olduğu ifade ediliyor. Deniz Baykal istifa etmedi ama onun da CHP'nin son dönemdeki politikalarından rahatsız olduğu söyleniyor. Bir gün "Deniz Baykal CHP'den istifa etti" diye bir son dakika haberi düşerse şaşırmanın.

ALTILI MASA OLDU MODÜLER MASA

MUHALEFET liderleri en çok masanın şeklini tartışmışlardı. Arşimet'in suyun kaldırma kuvvetini bulduğu sürede masanın şeklini belirlediler. Bir tek 6'lı masadaki oturma düzeni hakkında arama konferansı yapmadıkları kaldı. 6'lı masadaki oturma düzenini 40 gün süren bir arayışın sonunda buldular.

Ancak Meral Akşener'in Hüseyin Baş'ı eklemek isteği ile oldu 7'li masa. Akşener'in, Hüseyin Baş'ın masaya davet edilmesini 14 Kasım'daki toplantıda önermesi bekleniyor. Ancak Akşener, masaya getirip reddedilmiş olmamak için önceki gün Kılıçdaroğlu ile bir telefon görüşmesi gerçekleştirdi. Çünkü karizmasının çizilmesini istemiyor.

RAHATSIZ OLANLAR VAR

Ama 6'lı masada Hüseyin Baş ismine tepkili olan liderler var. Ali Babacan, Ahmet Davutoğlu ve Temel Karamollaoğlu'nun sıcak bakmadığı söyleniyor. 6'lı masada bir de Hüseyin Baş krizi yaşanırsa şaşırmanın. Zaten 6'lı masa şimdiden modüler masa olarak anılmaya başladı bile. Kim gelirse masaya bir parça eklenecekmiş. Yakında masaya sen de bir sandalye çek durumu olursa şaşırmanın.

Esfender KORKMAZ

Bu akılla bu krizden çıkamayız

2 Kasım 2022 Çarşamba

Ticaret Bakanı, "son yılları saymazsak enflasyon ortalaması yüzde 8- 9'dur. " dedi. Anlaşılan odur ki bu tahminle bakan yüksek enflasyonun geçici olduğunu ve hükümetin genelde başarılı olduğunu vurgulamak istemiştir. Ama böyle bir hesapta iki büyük yanlış var:

Birincisi ... Önceki yıllarda Dünyada enflasyon derdi kalmamıştı. Dünya ortalaması yüzde 5 dolayında idi. Bizde iki katı yüzde 10 dolayında idi. Bunun sebebi ise yapısal sorunlar idi. Biz yıllarca bu yapısal sorunları dile getirdik. Hükümetin işine gelmedi.

İkincisi son yıllardaki yüksek enflasyon; ilk yılların yanlış politikalarının birikimidir. Yani birbirinden ayrılmaz. Türkiye'nin Yüzde 8 - 9 oranında kronik enflasyon yaşamasının nedeni; üretimin ithalata bağımlı olması, düşük kapasite kullanımı, bütçe kaynaklarının, siyasi popülizmde ve cumhurbaşkanı ve bürokraside şatafat için kullanılması, yanlış kur politikası, Merkez Bankasına aşırı müdahale, kamu bankaları kaynaklarını yandaş medya kurmak için kullanılması, Kamu özel işbirliği yolu ile altyapının çok pahalı yapılması, sosyal medyada hayretle izlediğimiz yolsuzluk ve çete iddiaları ve güven kaybı, planlamanın kaldırılması, devletin parti devleti yapılması gibi sorunlardır.

Bu sorunları çözmeden, ekonomik istikrar sağlanamaz.

Merkez Bankası, "enerjiyi saymazsak cari fazlamız var " veya cari açık düşük kalır diyor. Merkez Bankası enerjiye yüksek döviz ödediğimizi ve bu nedenle cari açığımızın daha büyüdüğünü vurgulamak istiyor. Ama Merkez Bankası da yanlış söylüyor.

Bir... Çin ve Almanya da petrol ithal eden ülkelerdir. Ama bu ülkeler enerji dahil cari fazla veriyorlar.

İki... Enerji ithalatı olmazsa üretim yapamayız. Enerji tüm üretimde girdidir. Geçici bir sorun değil, her zaman ithal edeceğiz.

Üç... Türkiye 2022 ocak- Eylül arası ilk 9 ayında, toplam petrol ithalatı 25,7 milyar dolar oldu. Buna karşılık Yalnızca Çin'e karşı 29,3 milyar dolar dış ticaret açığı verdik. Çin ile ticaret politikasını en geç bir yılda değiştirip bu açığı petrol ithalatı kadar düşürebiliriz. Ama petrol ithalatını kısınamayız.

Siyasi iktidar ekonomiyi canı tutmak ve büyüme sağlamak için, yüzde 30 üstünde eksi faiz politikası uyguluyor. Ama eksi reel faiz, tasarrufların yurt dışına çıkmasına ve ölü yatırımlara neden oluyor. Bu nedenle GSYH' da büyüme de devam etmeyecektir.

Dahası Türkiye'de üretimde kullanılan ithal girdi oranı yüksektir. AKP iktidarı, cari açıkla büyüme sağladı. Cari açıkla büyüme devam etmeyecektir. Çünkü içerde doğrudan yabancı yatırım sermayesi olmadığı için cari açık, dış borçla finanse ediliyor. Dış borçların faiz maliyeti çok arttı. Güven sorunu oluştu. Bu nedenle aramalı ve hammadde ithalatını finanse etmek zorlaştı. Ara malı ithalatında sıkıntı olursa üretimde daralma olur.

O zaman anlaşılıyor ki; hükümet her zaman yaptığı gibi algı oluşturmak peşindedir. Ama siyaha beyaz dersiniz, algı da ters teper. Dahası algı yaratmaya harcadığı enerjiyi doğru yolda, istikrar politikaları için harcasaydı, bu günlere gelmezdik.

02 Kasım 2022, Çarşamba

BAŞYAZIMEHMET BARLAS

Kılıçdaroğlu nereye koşuyor?

CHP Genel Başkanı **Kılıçdaroğlu**'nun "**Türkiye cari açığını uyuşturucu satarak kapatıyor**" şeklindeki akıl almaz sözleri başta İçişleri Bakanı **Süleyman Soylu** olmak üzere polis, jandarma teşkilatı ve toplumun büyük bir kesimi tarafından tepkiyle karşılandı.

Geçen hafta da benzer odaklardan "**Türkiye terörle mücadelede kimyasal silah kullanıyor**" iftirası atılmıştı.

Biraz daha geriye dönersek bu zihniyetin kökenleri, 2014 yılında MİT TIR'larının benzer bir iftirayla FETÖ'cü savcılar tarafından durdurulmasına kadar gider. Düşünülerek ve planlanarak sarf edilmiş sözler değil bunlar. **Kılıçdaroğlu**'nun ne yapmak istediğini anlamak zor. Ama bu fikirlerin kimden geldiğini tahmin etmek ise zor değil.

Bu dil, FETÖ'nün zehirli dilidir. PKK tarafından da kullanılır. Şimdi ne yazık ki **Kılıçdaroğlu** tarafından kullanılıyor.

Bu tip iftiraları, desteksiz atılan yalanlar veya sağlıklı olmayan beyinlerin ürettiği hezeyanlar olarak görürsek hata etmiş oluruz.

Bu tip hezeyanlar, dış kaynaklı sistematik kara propagandanın parçasıdır. Belli ki seçime giden süreçte çok daha sıklıkla bu tip durumlarla karşılaşacağız.

CHP LİDERİNİN İNGİLTERE GEZİSİ

Bu arada **Kılıçdaroğlu**'nun İngiltere'ye yapacağı yolculuk, siyasi kulislerin eğlence konusu oldu. AK Parti Sözcüsü **Ömer Çelik**, "**Seçim ABD veya İngiltere'de değil Türkiye'de olacak**" derken, MHP Genel Başkanı **Devlet Bahçeli** de "**Davul sende tokmak başkasında, önce aday ol, sonra konuş**" diye dalga geçti. CHP Grup Başkanvekili **Özgür Özel** ise cumhurbaşkanlığı adaylığı için, "**Kararı ancak 6'lı masa verecek. Kemal Bey ufacak bir sorun olsa talepkâr olmak yerine fedakârlığı seçer**" diyerek **Kılıçdaroğlu**'nun cumhurbaşkanlığı adaylığı konusunda geri vitesin olabileceğinin ilk işaretlerini verdi.

Kılıçdaroğlu'nun bu tutarsız ve desteksiz çıkışlarının, 6'lı masanın stratejisi çerçevesinde, son anda şapkadan çıkartacakları "**yeni halk kahramanı**"na alan açmak üzere mayın temizleme operasyonu olduğunu söyleyenler de var. Yani bunlara göre **Kemal Kılıçdaroğlu** şimşekleri üstüne çekerek ve aslında intihar ederek "**yıpranmamış**" bir adaya yol açıyor. Kısacası, 6'lı masa dedikleri şeyin piyasaya süreceği senaryo henüz belli değil.

***

EĞİTİME BAŞLANGIÇ YAŞI DÜŞÜRÜLMELİ

Gelecek eğitim döneminde, okula başlamada zorunlu olan 6 yaşın 5'e düşürülmesi planlanıyor. Dünyanın birçok ülkesinde çocuklar 4 yaşında okula başlıyor. Eğitimciler 6 yaşın çok geç olduğu konusunda görüş birliği içindeler. Tabii bunu yapmak çok kolay değil. Zorunlu yaşı bir yaş düşürmek demek, okul sistemine eklenecek yaklaşık 1 milyon ekstra öğrenci demek. Yani ciddi biçimde organize edilmesi gereken büyük bir olay. Ama yapmak zorundayız.